

แนวโน้มในการพัฒนาประเทศ

Abstract

This represents contemporary concerns of outstanding personnel in formulation of development programme. A series of public lecture on social problems have been convened by an interesting group known as Chiangmai Voluntary People.

In this present article Professor Puey pinpoints to a new frontier in breaking through Thailand's difficulties because of economic ignorance and poor management toward Social outlook. Student potentiality and roles of educational institutions in the country development are fairly discussed.

ก่อนอื่นใคร่จะขอประทานอภัยที่ไม่สามารถที่จะอยู่ค้างเมืองให้ท่านทั้งหลาย เป็นการสนิทสนมมากกว่านี้ ถ้าหากผมได้มีโอกาสที่จะมาอยู่เชียงใหม่มากขึ้น คงจะอยู่ได้มากกว่านี้

เรื่องที่ผมได้รับมอบหมายให้มาพูดคือ “แนวโน้มของการพัฒนาชาติไทย” อะไรเป็นเรื่องพัฒนาชาติไทย ผมใคร่จะเรียนสั้น ๆ ว่า การพัฒนา นั้นหมายถึงว่า การที่จะทำให้มีความสุข มีความเจริญเป็นการยั่งยืน ส่วนเหตุใดจึงได้คิดว่าจะให้มีแนวโน้มนั้น ผมใคร่จะเรียนว่าก็เพราะเหตุที่เรา กำลังตื่นตัวในชาติไทยตั้งแต่เหนือจดใต้ จากปลายตะวันตกไปจนถึงจุดสุด ตะวันออกเราพยายามที่จะมีการปกครองแนวใหม่ ประเทศที่ประชาชนทั้งหลายจะได้มีส่วนร่วมด้วยเราพยายามที่จะให้มีการดำเนินงานทางสังคมให้ดีขึ้นกว่าก่อนนี้ แล้วเราพยายามที่จะให้มีเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น ยุติธรรม

ยิ่งขึ้นกว่าที่เคยเป็นมา เนื่องด้วยเหตุฉะนั้นผมจึงคิดว่าใครจะเสนอข้อคิดบาง
 อย่างของผมให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณาดูว่าจะสมควร ประการใดที่จะทำให้
 บ้านเมืองของเรามีความสุข มีความเจริญเป็นการยั่งยืนต่อไปในภายภาคหน้า
 พลังใหม่ที่จะทำให้เกิดมีแนวใหม่นั้น เราท่านทั้งหลายคงทราบแล้วว่าเกิด
 จากเหตุที่คนหนุ่มสาวไม่ว่าจะเป็นประชาชน พ่อค้า นักเรียน นิสิต หรือ
 นักศึกษา หรือแม้แต่อาจารย์เองก็รู้สึกในใจในบ้านเมืองของเราว่าจะให้ทำ
 การสิ่งใด ที่จะให้เป็นประโยชน์แก่มหาชนในประเทศไทยเราอย่างถาวร
 พลังอันนี้ได้เกิดขึ้นมาหลายปีแล้ว แต่ได้มากระทำการเป็นที่สำเร็จได้ผลใน
 เดือนตุลาคมปีที่แล้ว และตั้งแต่นั้นมาไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ในรัฐบาลก็ดี หรือ
 ว่าจะป็นข้าราชการก็ดี หรือเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยตลอดจนราษฎร
 ธรรมดาที่รู้สึกตื่นตัวว่าบ้านเมืองของเรา นี้ หลังจากที่ได้มีการหยุดนิ่งอยู่
 และมีการปกครองด้วยคนไม่กี่คน ต่อไปนี้เราจะมีการเปลี่ยนแปลง คือไม่
 หยุดนิ่งอยู่ และจะไม่ให้อำนาจของการปกครองนั้นอยู่แต่เฉพาะคนไม่กี่คน
 ในกลุ่มเดียวหรือ ๒—๓ กลุ่ม ต่อไปนี้เราจะพยายามที่จะก้าวไปในทางวัตถุ
 และในทางจิตใจ และในทางธรรม เพื่อที่จะได้พากันก้าวหน้าไปสู่ความ
 เจริญที่ถาวรต่อไป แน่ละครับคนหนุ่มคนสาว ซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์
 มากมายนักแต่มีฐานะเป็นนักเรียนหรือที่เป็นอาจารย์หนุ่มและอาจารย์สาว
 พลังของคนหนุ่มสาวเหล่านั้นจะต้องเห็นให้ ไปสู่ทางที่ชอบ ถ้ามีจะนั้น
 แล้วถ้าเอาไปสู่ในสิ่งที่ไม่ดีไม่ชอบแล้วพลังเหล่านั้นย่อมไม่ใช่จะเสียเปล่า
 เท่านั้นยังจะทำให้เกิดภัยแก่ส่วนรวมได้ เพราะฉะนั้นเราควรจะระลึกถึง
 พุทธภาษิตข้อหนึ่งที่กล่าวไว้ว่า “สปรุโสภิกขเว กุเล ชายมาโน ชนลุต
 อตุต ฌาย หิตาย สุขาย โหติ” กล่าวคือ “ภิกษุทั้งหลายสัตบุรุษ (และหมาย

ถึงสัตตตรีด้วย) เมื่อเกิดในสกุล ย่อมเกิดเพื่อประโยชน์เพื่อเกื้อกูลและเพื่อความ
 ความสุขของมหาชน” ถ้าหากว่าพลังของนิสิตนักศึกษาและนักเรียนและ
 อาจารย์ได้มุ่งอยู่ในขั้นนี้ ตามพุทธพจน์พยายามที่จะให้เกิดประโยชน์ของ
 มหาชน เพื่อให้เกิดความเกื้อกูลซึ่งกันและกันในหมู่มหาชน และเพื่อให้
 เกิดความสุขแก่มหาชน พลังอันนั้นย่อมเป็นพลังอันมหัศจรรย์ที่จะสร้างสมให้
 เกิดความสุขความเจริญถาวรได้ดังที่ผมได้เรียนไว้แล้ว ในกรณีเช่นนี้ผมจึง
 คิดว่า ในเมื่อมีเหตุการณ์ขึ้นใหม่และมีพลังใหม่เกิดขึ้น ก็ย่อมที่จะพยายาม
 คิดดูว่า อะไรเล่าเป็นสิ่งที่จะนำความสุขความเจริญถาวรให้แก่เราได้ ผม
 ไคร่ขอแยกคำบรรยายในคำวันนี้ ในฐานะที่ผมเป็นนักสังคมศาสตร์แยกออก
 เป็น ๓ ส่วนคือ (๑) การพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ (๒) การพัฒนาใน
 ด้านสังคมและ (๓) การพัฒนาในทางด้านการเมืองทั้งหมด ๓ หมู่คือ
 เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองนั้น ย่อมเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันมีความ
 สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าหากว่าเศรษฐกิจไม่ดี กิจการทางสังคมเรา
 ตลอดจนกระทั่งแม้แต่การครองชีพของแต่ละครอบครัวย่อมจะดีขึ้นไม่ได้
 และตลอดจนกระทั่งถึงการปกครองบ้านเมืองก็ย่อมจะเป็นไปโดยยากลำบาก
 เป็นอย่างยิ่ง กลับกันถ้าหากว่าการเมืองไม่ดี ไม่มีเสรีภาพ ไม่มีความคิด
 อันใหญ่ที่จะริเริ่มขึ้นสำหรับที่จะใช้สมองอันประเสริฐของมนุษย์เรานี้ เพื่อ
 ค้นหาวิธีการที่จะทำให้บ้านเมืองเจริญขึ้นได้ด้วยหลาย ๆ วิธี เรามัวแต่จำเจ
 อยู่ในเฉพาะเรื่องที่จะพัฒนาแบบเดียวกันอยู่เรื่อย ๆ ถ้าหากเช่นนี้คือหมาย
 ความว่าถ้าหากว่าการเมืองแคบและช่องทางที่จะใช้เสรีภาพ ในความคิดใน
 ความอ่านในการที่ประกอบกิจการสิ่งใด ๆ นั้น เป็นไปโดยแคบ เศรษฐกิจก็
 ดี ย่อมจะประสบแต่ปัญหา และเกิดความหายนะในไม่ช้า ดังที่เราได้เห็น

มาแล้วในรอบ ๑๐ ปี ที่แล้วมา เพราะฉะนั้นผมจึงจะขอเสนอข้อคิดบางประการที่เกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจ และเราควรจะหาวิธีแก้ไขอย่างไร ปัญหาสังคมที่เราจะควรคิดแก้ไขอย่างไร และปัญหาการเมืองในระยะปัจจุบันนี้ว่า เราควรจะแก้ไขคิดอ่านกันอย่างไรบ้าง ขอเริ่มด้วยปัญหาเศรษฐกิจก่อน

ปัญหาเศรษฐกิจ

ทุกวันนี้ พวกเราประสบปัญหาเศรษฐกิจที่สำคัญอยู่ข้อหนึ่ง คือ ปัญหาเรื่องค่าครองชีพสูง อาหารแพง น้ำมันแพง ซึ่งจะจูงให้ทุกสิ่งทุกอย่างแพงไปด้วย นี่เป็นปัญหาที่เราเห็นได้ชัด แต่ปัญหาอีกข้อหนึ่งที่เราเห็นไม่ได้ชัด นั้นก็ยังมีที่สำคัญ กล่าวคือ ประเทศเรานั้นทำนองเดียวกับประเทศที่ยากจนอื่น ๆ เราพยายามได้พัฒนาเศรษฐกิจเป็นเวลานาน และผลที่ปรากฏขึ้นมานั้นก็คือว่า คนที่มั่งมีอยู่แล้ว คนที่มีความรู้มากกว่าคนอื่น คนที่ฉวยโอกาสได้ดีกว่าคนอื่นย่อมถือประโยชน์จากการพัฒนา ทำให้ร่ำรวย มีทรัพย์สินสมบัติยิ่งขึ้น และมีโอกาสที่จะทำให้เกิดความสุขในครอบครัวของเขา และส่วนตัวของเขา มากกว่าคนจน มากกว่าคนที่เคยจนอยู่ดั้งเดิม มากกว่าคนที่ได้รับการศึกษาน้อยกว่าคนอื่น และมากกว่าคนที่มีโอกาสน้อยกว่าคนอื่น และช่องว่างระหว่างคนมั่งมีกับคนจนนั้น ยิ่งห่างออกไปทุกที ในประเทศไทยเราระยะ ๑๕ ปีที่แล้วมา เราได้ประสบความสำเร็จในเรื่องอัตราความก้าวหน้าของรายได้ของประชาชาติเป็นส่วนรวม ความสำเร็จอันนี้นับว่าไม่ยิ่งหย่อนกว่าประเทศอื่น ๆ เราเป็นแนวหน้าในการสำเร็จ กล่าวคือ อัตราของการเพิ่มผลผลิตในประเทศไทยเรานั้น คิดโดยถัวเฉลี่ยในระยะ ๑๕ ปีนั้น ได้เพิ่มขึ้นเป็นปีละ ๑๐ ใน ๑๐๐ ซึ่งนับว่าเป็นที่น่าพึงพอใจมาก

แต่ความพึงพอใจนั้นอยู่ที่ส่วนรวม กล่าวคือประเทศทั้งประเทศ แต่ถ้าเราพิจารณาถึงส่วนย่อยลงไป จะเห็นได้ว่าส่วนของประชาชนเราที่ร่ำรวยมากขึ้นเป็นพิเศษนั้นไปตกอยู่กับคนมั่งมีในเมือง เฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพฯ แต่ส่วนที่อยู่ในชนบทและคนที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมภายในเมืองนั้น ไม่มีอะไรดีขึ้น มีหน้าซ้ำความวิบัติที่เกิดจากอากาศไม่ดี ฝนแล้งหรือน้ำท่วม ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อปีที่แล้วนั้น ก็ยังทำให้เกษตรกรของเราต้องสูญเสียไปซึ่งทรัพย์สินเป็นอันมาก เพราะเหตุว่าทำนาก็ได้ข้าว ทำไร่ก็ได้ผลเท่าไร ราคาก็ไม่ดี ถึงราคาดีก็ไม่มีทางที่จะขายได้ เพราะฉะนั้นหนี้สินของเกษตรกรทั่วประเทศ จึงได้เพิ่มขึ้น และเกษตรกรบางคนและบางเหล่า ที่เคยมีที่ดินของตนเองเป็นกรรมสิทธิ์ กลับต้องขายที่ดินหรือหลุดจำนองไป ทั้งนี้เป็นปัญหาทางเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดทุกข์ยากมากขึ้น การเฉลี่ยทรัพย์สินและการเฉลี่ยรายได้นั้น เป็นไปในทำนองที่เราไม่อยากจะเห็น กล่าวคือไม่เฉลี่ยให้ทั่วถึงกัน

การที่คนมี มีมากขึ้นนั้นเป็นของดี แต่การที่คนจน จนลงกว่าก่อนนั้นเป็นของที่เลวแน่ ที่กล่าวเมื่อกันเป็นปัญหาที่สำคัญมาก คือปัญหาระยะสั้น ที่ข้าวของต่าง ๆ แพงขึ้น และปัญหาระยะยาว ซึ่งช่องว่างระหว่างคนมีกับคนจนกว้างขึ้นทุกที ปัญหาระยะสั้นนั้นผมพิจารณาดูแล้วเห็นเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนานาประเทศทั่วโลก เช่นน้ำมันแพง ก็เป็นเรื่องซึ่งเราบังคับไม่ได้ ในเมื่อประเทศเราไม่สามารถที่จะผลิตน้ำมันได้เอง จำเป็นที่จะต้องซื้อเขาและเมื่อคนที่ขายนั้นคือกลุ่มประเทศอาหรับ ได้เพิ่มราคาขึ้น แท้จริงเขาไม่ได้เพิ่มให้เกิดความเดือดร้อนแก่พวกเราดอก แต่พยายามที่จะเพิ่มขึ้นเพื่อผลทางการเมือง ระหว่างประเทศก็ดีหรือเพื่อรายได้ของเขาเอง

สำหรับประเทศที่เจริญแล้ว และประเทศอุตสาหกรรมในยุโรป และอเมริกา และญี่ปุ่น จะได้จ่ายทรัพย์สินให้สูงขึ้นสำหรับช้อน้ำมัน อย่างไรก็ตามก็ดีไม่ว่าสาเหตุจะเป็นอย่างไร ผลก็ย่อมกระทบกระเทือนถึงพวกเรา และมีหน้าซ้ำเมื่อสองสามปีที่แล้วมานั้น เนื่องจากฝนแล้งและข้าวของเราทำไม่ได้มาก แต่ในขณะเดียวกันรัฐบาลเอง รัฐบาลเมื่อครั้งนั้นได้ขายข้าวออกไปจนเกินเหตุ กล่าวคือในปี ๒๕๑๕ ได้ขายออกไปมากกว่า ๒ ล้านตัน ซึ่งตามปกติขายได้ปีละประมาณ ๑,๒๐๐,๐๐๐ ตัน หรือ ๑,๕๐๐,๐๐๐ ตัน เป็นอย่างมาก ในเมื่อขายมากออกไปแล้ว ประกอบกับดินฟ้าอากาศไม่ดีก็ย่อมทำให้เกิดทุพภิกขภัยในประเทศไทย เกิดเป็นครั้งแรกในชีวิตของผม ที่เห็นว่าจะต้องมีการเข้าคิวซื้อข้าวกันและในเมืองต่าง ๆ ก็แพงขึ้นทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ประโยชน์แก่ชาวนาเท่าใด เพราะเหตุว่าชาวนาได้ขายให้แก่โรงสี และแก่เจ้าหน้ไปหมด เหตุการณ์ทั้งหลายที่กระผมเสนอ เกี่ยวกับเรื่องค่าครองชีพแพงและเงินเฟ้อนั้น เป็นเหตุการณ์ที่รัฐบาลมีข้อบกพร่องส่วนหนึ่ง แต่ส่วนใหญ่่นั้นเป็นเรื่องน้ำมัน เป็นเรื่องที่รัฐบาลไหน ๆ ไม่ว่าจะป็นรัฐบาลเหวดดา มีความสามารถเพียงใดก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ แต่อย่างไรก็ตามผมคิดว่าปัญหาเรื่องค่าครองชีพนี้ รัฐบาลปัจจุบันของอาจารย์ สัญญา ธรรมศักดิ์ แม้ว่าจะป็นรัฐบาลชั่วคราวท่านก็ได้พิจารณาวางนโยบายทั้งในด้าน การคลัง ในด้านการเงินและในด้านการผลิต ได้แก้ไขปัญหาลเหล่านี้ในไม่ช้า แต่คำว่าในไม่ช้านี้ก็กินเวลานานพอสมควร เพราะเหตุว่ายกตัวอย่างเช่นข้าวขาด ก็จำเป็นที่จะต้องใช้เวลา ๑ ฤดูกาลทำนา กว่าข้าวจะออกมาใหม่สำหรับประเทศไทย ผมไม่ค่อยเป็นห่วงนักเรื่องอาหาร เพราะเหตุว่าประเทศไทยเราอย่างไร ๆ ถ้าหากว่าไม่โดนมรสุม หรือไม่โดยฝนแล้งมาก

จนเกินไปนัก ก็คงจะแก้ปัญหในเรื่องข้าวปลาอาหารได้ดีพอใช้

สำหรับน้ำมันนั้น เราก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับภาวะใหม่อย่างที่ผมได้
เรียนไปแล้วว่า ผมสันนิษฐานดูว่า รัฐบาลปัจจุบันท่านได้ดำเนินนโยบาย
ไปในทางที่ถูก ที่จะแก้ปัญหาเรื่องนี้และคงจะสำเร็จ ด้วยความร่วมมือของ
พวกเราประชาชน ในไม่กี่เดือนข้างหน้า ที่ผมว่าสำเร็จนี้ไม่ได้หมายความว่า
ว่าราคาคงลง ราคากิ่งหลายนี้ที่ขึ้นไปแล้ว ที่จะตกลงนั้นไม่ได้ จะมีที่
ตกลงก็เรื่องข้าวเท่านั้น แต่ถ้าหากว่าแก้สำเร็จโดยที่น้ำมันกำลังขึ้นอยู่ใน
ขณะนั้น อย่าให้มันขึ้นไปอีก ในขณะเดียวกันรายได้ของประชาชนก็ปรับ
ให้สูงสมกับค่าครองชีพ ค่าครองชีพจะไม่สูงขึ้นอีกแล้ว กระผมคาดว่าใน
๑๒ เดือนข้างหน้านี้คงจะได้เห็นผลในเรื่องนี้ ก็นั่นแหละผมอาจจะเข้าใจ
ผิดหรือตีความผิดก็ได้

แต่ที่ผมเป็นห่วงมากกว่านี้ ในเรื่องเศรษฐกิจ ก็คือเรื่องของความ
เหลื่อมล้ำระหว่างคนมีกับคนจน ความเหลื่อมล้ำระหว่างคนมีกับคนจนนี้
ไม่ใช่อยู่แต่เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ปัญหาข้อนี้เป็นอยู่ในประเทศ
ด้อยพัฒนาทุกประเทศและประเทศที่เจริญทุกประเทศ ถ้าเราพิจารณาดูถึง
ปัญหาข้อนี้ในทั่วโลกไป เราจะประสบปัญหาข้อหนึ่งซึ่งเรามองไม่เห็น แต่
มีสัญญาณให้เห็นชัดแล้วว่าต่อไปนี้เนื่องจากช่องว่าง ระหว่างความมั่งมีกับ
ความจนนั้นมีมาก โดยทั่วไป จึงยิ่งซ้ำเติมให้เกิดความขาดแคลนอาหาร
ทั่วโลก และความขาดแคลนอาหารเช่นนี้จะอยู่กับเร่อีกสัก ๒๐-๓๐ ปี
เป็นอย่างน้อย ทำไมผมจึงได้กล่าวเช่นนั้น ก็เพราะเหตุว่ามีเหตุอยู่ ๒
ประการ ประการที่ ๑ ประชาชนทั่วโลกในขณะนี้ ได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่
น่าหวาดเสียวเป็นอันมาก ทั่วโลกมีอัตราการเพิ่มของประชาชน ประมาณ

๒ หรือ ๓ ใน ๑๐๐ ต่อปี สำหรับประเทศไทยเรานั้น สูงกว่าอัตราเฉลี่ยของโลกคือพุดกั๋งง่าย ก็คือว่าเราเป็นชาติหนึ่ง ซึ่งเป็นแชมป์เปี้ยน ในการสืบพันธุ์ของมนุษย์อัตราเพิ่มของเรานั้นจากประมาณ ๓.๓ หรือ ๓.๔ ใน ๑๐๐ ด้วยเหตุนี้เมื่อทั่วโลกเกิดมีพลเมืองมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่เราได้ค้นคิดทางวิทยาศาสตร์ในทางด้านการเกษตรพยายามหาข้าวหมักศจรรย หรือข้าวสาลีหมักศจรรยที่เกิดขึ้น โดยที่ว่ามีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยวิธีบำรุงพันธุ์ให้ดี โดยวิธีบำรุงที่ดินให้ดีถูกต้องตามวิทยาศาสตร์ทุกประการ จนกระทั่งเราเรียกกันว่ามีกรปฏิวัติเขียว หมายความว่าประเทศต่อไปนี้เป็นประเทศต่าง ๆ ที่ผลิตข้าวและข้าวสาลี ผลิตพืชพันธุ์ธัญญาหารทั้งหลายจะผลิตได้มาก ๆ ที่เป็นสิ่งที่ทางวิทยาศาสตร์ได้คิดค้นขึ้น แต่สิ่งที่เป็นส่วนลดความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับอาหารนั้นยังมีอิทธิพลอยู่มาก หมายความว่าวิทยาศาสตร์จะเจริญขึ้นอย่างไรก็ตามประชากรเพิ่มขึ้น ย่อมทำให้ผลของวิทยาศาสตร์นั้นมีไม่มากนัก

แต่ที่ร้ายไปกว่านั้นก็คือว่าเนื่องจากคนมั่งมีในประเทศอเมริกา ในประเทศยุโรปในประเทศญี่ปุ่นแม้แต่ในกรุงเทพฯ ของเรา เลือกกินอาหารแต่เฉพาะที่เป็นของอร่อย ๆ เลือกอาหารชนิดดี ๆ เลือกเนื้อโค เนื้อไก่ เนื้อสุกร ชนิดที่นิยมที่ดีกว่าแต่ก่อนนี้ เพราะเหตุว่าเขามีเงินซื้อ และมีเงินซื้อได้จำนวนมาก และถ้าเราคิดลึกซึ้งเข้าไปจะเห็นได้ว่า โคนสุกรและไก่เปิดดังกล่านั้นเขาเลี้ยงด้วยอะไร ในสมัยนี้ในประเทศที่รวย ๆ ทั่วโลก เขาเลี้ยงด้วยพืชพันธุ์ที่มนุษย์กินได้ หรือมิฉะนั้นก็เลี้ยงด้วยพืชพันธุ์ชนิดที่ไปแย่งที่สำหรับทำนาทำไร่สำหรับมนุษย์ด้วย ยกตัวอย่างเช่นข้าวโพดที่เราผลิตออกมาแล้วก็ขายไปต่างประเทศนั้น ก็ผลิตขึ้นมาไม่ใช่มนุษย์รับ-

ประทาน แต่เอาไปให้ไก่หรือหมูรับประทานนี้เป็นตัวอย่างที่เมื่อคนมั่งมี
 เงินมีกำลังทรัพย์มากขึ้นไป ชื่อของก็มากขึ้นก็ยอมเบียดเบียนเนื้อที่ ๆ จะทำ
 นาทำไร่สำหรับคนจน ๆ เนื่องด้วยเหตุนี้ทั้ง ๆ ที่เราได้มีความก้าวหน้าทาง
 วิทยาศาสตร์ความเหลื่อมล้ำระหว่างคนจนกับคนจนกับคนมี ย่อมทำให้
 อาหารขาดแคลนขึ้น และนอกจากนั้นเหตุการณ์วิบัติทางอากาศ เฉพาะ
 อย่างยิ่งในทางด้านอาฟริกาและเอเชียตอนกลาง ๆ มีบางแห่งที่ฝนไม่ตกมา
 ประมาณ ๓—๔ ปีมาแล้ว เหตุการณ์วิปริตนี้จะเกิดขึ้นเพราะเหตุใด เป็น
 เพราะดาวหางหรือเป็นเหตุอื่นก็แล้วแต่ มันปรากฏการณ์อยู่เช่นนั้นในประเทศ
 เอธิโอเปีย ในประเทศอินเดีย ในประเทศปากีสถาน ก็เกิดทุพภิกขภัย
 อย่างที่ผมได้เรียนเมื่อก็เป็นอย่างร้ายแรง มีคนอดอาหารตายไปเป็นจำนวน
 หลายแสนคนทั่วโลกในปีที่แล้ว เหตุการณ์เหล่านี้จึงทำให้ผมมาคิดว่าเรื่อง
 อาหาร เป็นเรื่องที่เราควรจะสนใจมากที่สุด เรื่องอาหารประเทศไทยเรา
 ก็เผชิญเดชะบุญเป็นประเทศที่ถนัดในการผลิตอาหาร ดินฟ้าอากาศของเรา
 ตามปกติก็ดีพอ เพราะฉะนั้นแม้ว่าในเวลานี้ทั่วโลกจะคลั่ง การส่งเสริม
 อุตสาหกรรมเพื่อให้มีรายได้ดีผมก็เห็นด้วยอยู่ครั้งเดียว คือการส่งเสริม
 อุตสาหกรรมนั้นก็ดีอยู่ แต่ถ้าพูดถึงนโยบายระยะยาวของเราแล้วก็จำเป็นที่
 จะต้องส่งเสริมการเกษตรให้มากขึ้น เพราะเหตุว่าถ้าหากว่าเรามีผ้านุ่งห่ม
 หรือมีเครื่องใช้ ไม้สอยที่มันเก่าหน้อยที่มันเลวหน้อย ก็ยังดีกว่าที่จะอด
 อาหาร และเฉพาะอย่างยิ่งถ้าทั่วโลกอดอาหารนี้ประเทศไทยเราเป็นประเทศ
 ที่จะขายอาหารให้ทั่วโลกได้ นั่นนอกจากจะเป็นบุญแล้ว ก็ยังเป็นรายได้
 อันดีของประเทศไทย

ด้วยเหตุฉะนั้นผมจึงคิดว่า หน้าทีของพวกเราที่มีบุญวาสนามีความ

คิดความอ่าน หน้าที่ของพวกนิสิตนักศึกษาพลังใหม่ของเราั้น ก็จะต้องพากันไปทำสิ่งที่ควรทำ คือพยายามที่จะพัฒนาชนบทเพื่อให้การเกษตรของเราดี และเพื่อให้คนในชนบทที่ยากจนนั้น ได้กลับคืนมีสภาพที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อนนี้ ที่ดินต่าง ๆ ที่เขาเคยเสียไปก็พยายามที่จะเรียกคืนกลับมา เพื่อให้ได้ถือเป็นกรรมสิทธิ์ และเขาจะได้ภาคภูมิใจมีความสุข ทำไร่ไถนา ถ้าหากว่าไม่สามารถที่จะโอนที่ดินของเอกชนได้ ก็ควรจะให้เหลือเป็นกรรมสิทธิ์ในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสหกรณ์ จะเป็นด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งก็แล้วแต่การที่จะกระทำเช่นนี้ย่อมจะทำได้สะดวก ถ้ารัฐบาลของเราในภายภาคหน้าจะเป็นรัฐบาลประชาธิปไตยสนใจจัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎรโดยแท้จริง

หน้าที่ของรัฐบาลนั้นเบื้องต้นก็ต้องทำการปฏิรูปที่ดิน และหน้าที่ของรัฐบาลนั้นจะต้องพยายามที่สนับสนุนให้มีการพัฒนาชนบทให้เป็นปึกแผ่น แต่อย่างไรก็ตามผมใคร่จะขอเรียนว่าการพัฒนาชนบทโดยรัฐบาลนั้น โดยลักษณะของรัฐบาลเป็นรัฐบาล และข้าราชการเป็นข้าราชการ (ผมเองก็เป็นข้าราชการ) ย่อมมีจำกัดชาวบ้านกับข้าราชการในประเทศไทยเรานั้นมีน้อยนักก็มีอยู่เหมือนกันแต่น้อยนักที่เข้ากันได้ ที่ข้าราชการจะรู้ถึงจิตใจประชาชน และมีน้อยรายนักที่ประชาชนจะเชื่อถือไว้วางใจข้าราชการ ด้วยเหตุนี้พวกเราจึงมาคิดกันว่า ในเมื่อข้าราชการกับประชาชนไม่สามารถเข้ากันได้ ซึ่งเป็นข้อบกพร่องมาก ทำอย่างไรหนอจึงจะพยายามให้ประชาชน ซึ่งต้องความช่วยเหลือจากรัฐบาลนั้น ได้รับผลประโยชน์จากรัฐบาล โดยที่รัฐบาลมีทรัพย์สินมาก คนที่มีความรู้มากให้เข้ากันได้กับราษฎร คำตอบที่พวกเรามหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยเกษตร มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มีขึ้น ก็คือว่าพวกอาจารย์และนิสิตนักศึกษา
 จำเป็นที่จะต้องทำหน้าที่คนกลางชักจูงให้ทั้งประชาชนและรัฐบาล มีความ
 ไว้วางใจซึ่งกันและกันร่วมมือกัน เพื่อที่จะร่วมกันพัฒนาให้เกิดความสุ
 ความเจริญในชนบทให้ได้ การกระทำเช่นนี้ก็ปรากฏอยู่ในโครงการของ
 มหาวิทยาลัยนั้น ที่เราเรียกว่าโครงการบูรณะชนบทสมบูรณ ๓ ลุ่มน้ำ
 แม่กลอง

ทำไมเรียกว่าสมบูรณแบบ? คำตอบก็คือถ้าเราจะพิจารณาเฉพาะ
 รายได้และการพัฒนาเกษตร การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเดียวกีย่อมจะ
 พิจารณาได้เฉพาะวัตถุ เราไม่ได้พิจารณาต่อไปจนถึงจิตใจของประชาชน
 เราไม่ได้พิจารณาต่อไปถึงความสงบเรียบร้อย ปลอดภัยจากผู้ร้ายเป็นต้น
 ถ้าหากเราไม่สามารถจะพิจารณาได้สมบูรณแบบแล้ว พอเราแก้ปัญหาชนิด
 หนึ่งได้ กีย่อมจะเกิดปัญหาอีกชนิดหนึ่ง ยกตัวอย่าง เช่นสมมติว่า พวก
 เราเก่งเหลือเกินที่จะพัฒนาชนบทในด้านการศึกษาให้ดี และในขณะเดีย
 กันเราไม่ได้คิดในทำนองที่ว่าเมื่อคนมีการศึกษาแล้ว ก็จำเป็นที่จะต้องหา
 อาชีพได้ดีมีงานทำ เราคิดแต่มุ่งแก่การพัฒนาการศึกษาอย่างเดียว ก็เมื่อ
 เรามุ่งพัฒนาการศึกษาในชนบทที่อยู่ห่างไกล และเมื่อคนหนุ่มสาวที่ได้รับ
 การศึกษาสูงขึ้นย่อมเป็นโอกาสที่หวังความสุขมากขึ้น แต่เขาไม่มีงานทำใน
 ชนบทนั้นผลก็คือเขาจำเป็นที่จะต้องหางานที่อื่น และด้วยความหวังว่า
 กรุงเทพมหานครเป็นเมืองสวรรค์ ที่เขาจะสามารถทำอะไร ๆ ได้ต่างก็หลั่ง
 ไหลเข้าไปในกรุงเทพมหานครจนกระทั่งเกิดปัญหาในกรุงเทพมหานครขึ้น
 ด้วยเหตุฉะนั้นการพัฒนาบูรณะชนบทจำเป็นที่จะต้องสมบูรณแบบ อีก
 ประการหนึ่งทำไมเราจึงมาทำที่ลุ่มน้ำแม่กลอง คำตอบก็คือว่าลุ่มน้ำแม่กลอง

เป็นที่เหมาะสำหรับการทดลอง เพื่อให้ประโยชน์จากผลของการทดลองนั้น
 ต่อไป เพื่อการพัฒนาทั่วประเทศ ที่ผมว่าเหมาะก็เพราะว่าในกลุ่มแม่บ้านแม่
 กลองนั้นไม่ไกลไม่ไกลกรุงเทพ ฯ ไม่มีปัจจัยข้อยุ่งยาก ไม่มีสิ่งรบกวน
 อย่างอื่น เช่น ทางภาคอีสาน และในขณะเดียวกันก็เฟอิญมหาวิทยาลัย
 เกษตรมที่ดินสำหรับการทดลองด้านเกษตรด้วย ที่อำเภอกำแพงแสนซึ่ง
 เป็นกลางใจของกลุ่มแม่บ้านแม่กลอง กลุ่มแม่บ้านแม่กลองนั้นนอกจากยังมีลักษณะพิเศษ
 อยู่ข้อหนึ่ง คือมีทั้งที่ดอน ที่ลุ่ม พืชพันธุ์ต่าง ๆ เช่น ผลไม้ ข้าว
 มันสำปะหลัง และพืชไร่ และผักต่าง ๆ และการเลี้ยงสัตว์ ถ้าพูดถึงการ
 พัฒนาเกษตรแล้วเป็นที่ ๆ ทดลองที่เหมาะสมทีเดียว นอกจากนั้นยังมี
 โรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลและในทางใต้ของกลุ่มแม่บ้านแม่กลอง ก็ยังมีการ
 พาณิชยกรรมและการคมนาคม ซึ่งเป็นการพัฒนาอาชีพได้อย่างดีที่ผมได้เรียน
 ไว้แล้วว่าถ้าหากเราสามารถที่จะพัฒนาสิ่งเหล่านี้แล้วก็พยายามที่จะช่วยเหลือ
 ให้รัฐบาลรู้อย่างละเอียดถึงความต้องการประชาชน และในขณะเดียวกัน
 ถ้าหากพลังใหม่ของเราคือนิสิตนักศึกษาที่บอจารย์มหาวิทยาลัยสามารถที่จะ
 เอาทรัพยากรของรัฐบาลหน่วยราชการมาเข้ากับความต้องการของประชากร
 แล้วภายใน ๓ ปีหรือ ๕ ปี เราอาจจะได้บทเรียนว่าสิ่งที่เราทำไปนั้น มี
 อะไรบ้างที่ทำถูกได้ผลดี และมีอะไรบ้างที่เราทำผิดและผิดเพราะอะไร เรา
 จะได้บทเรียนอันนี้มาแล้วเราก็ได้ทำเรื่องเหล่านี้เป็นผลการวิจัยทดลองของ
 เรา เพื่อใช้ประโยชน์ของประเทศทั่วประเทศ ซึ่งหวังว่าภาคเหนือนี้คงจะ
 ได้ใช้ร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันการศึกษาชั้นสูงของภาค
 พายัพนี้ ในภาคใต้ก็คงจะมีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และในภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือก็มีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอาจจะสนใจร่วมมือกัน

ต่อไป

ผมเข้าใจว่าวิธีที่เราไปทำนี้ ทั้ง ๆ ที่เป็นวิธีใหม่เป็นแนวใหม่ และ
 ได้ใช้เป็นแนวใหม่จะเป็นบทเรียนสำหรับทั่วประเทศ และถ้าหากว่าได้ผล
 สำเร็จจริงอย่างที่คาดหมาย ซึ่งก็ไม่แน่เสมอไป เราต้องพยายามให้ได้ผล
 สำเร็จ ถ้าได้ผลสำเร็จจริง ๆ ผมคาดว่าภายใน ๑๐ ปี ข้างหน้านั้นเราสามารถ
 แก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น และผลสุดท้ายเราสามารถที่จะใช้พลังใหม่ คือนิสิต
 นักศึกษาเป็นอาสาสมัคร อาจารย์ทั้งหลายเป็นอาสาสมัคร เพื่อที่จะไป
 บำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ แทนที่จะมานั่งหมั่นไส้กันว่าพวกคน
 หนุ่ม ๆ วุ่นวายไปเปล่า ๆ เดียวก็เดินขบวน เดียวก็ประท้วง เดียวก็
 ทำให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองเดือดร้อนว่าอย่างนั้น นี่เป็นวิธีที่จะแก้ปัญหาด้าน
 เศรษฐกิจด้วยพลังใหม่และด้วยวิธีใหม่

ก่อนที่จะผ่านเรื่องเศรษฐกิจไป ผมใคร่ขอเรียนว่า ผมทราบดีว่า
 ในเชียงใหม่เองและนอกเชียงใหม่ก็มีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้พยายามบูรณะ
 ชนบทด้วยโครงการต่าง ๆ ซึ่งผมรู้สึกศรัทธาและรู้สึกอนุโมทนาเป็นอย่าง
 ยิ่ง และไม่ใช่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เท่านั้น มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแม้แต่มหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ก็ได้มี
 โครงการต่าง ๆ ของเขาเอง ที่ผมได้นำเรื่องลุ่มน้ำแม่กลองมากล่าวเมื่อ
 ตะกี้ ก็เพราะเหตุว่าเป็นหน้าที่ของผมที่จะทำ และผมรู้สึกว่าเป็นหน้าที่
 ที่จะทำโดยสมบูรณ์แบบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แพร่หลายออกไป ไม่ใช่จะ
 เป็นเรื่องจำกัด ขอได้โปรดเข้าใจว่า ผมไม่ได้ถือว่าโครงการอื่น ๆ นั้น
 ไม่มีประโยชน์ ความจริงมีประโยชน์

ปัญหาสังคม

ทีนี้ผมจะขอพูดถึงเรื่องปัญหาสังคมของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ ปัญหาอะไรเล่าที่เราอยู่ในบ้านเมืองหรืออยู่ในชนบทได้ประสบกันอยู่ที่สำคัญมาก ผมเข้าใจว่าไม่มีอะไรสำคัญไปกว่าความไม่สงบภายในประเทศ ความไม่สงบนี้เกิดขึ้นหลายประการ ประการที่เห็นกันชัด ๆ ภายในเมืองแทบทุกเมืองก็คือปัญหาโจรกรรม ปัญหาเรื่องชิงทรัพย์ทำร้ายร่างกายและขู่เชี่ย นี่เป็นปัญหาอันหนึ่ง ปัญหาข้อที่สองที่สำคัญไปกว่านั้น ก็คือปัญหาเรื่องความไม่สงบภายในท้องถิ่นที่ไกล ๆ ออกไปจากในเมือง คือปัญหาที่รัฐบาลเรียกว่า ปัญหาผู้ก่อการร้ายปัญหาเหล่านี้ เป็นปัญหาที่รัฐบาลจะต้องแก้ไขให้ดีขึ้น

ปัญหาแรกเป็นปัญหาที่ไม่ค่อยจะน่ากลัwnักในใจของผม เพราะเหตุว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอ เว้นแต่ว่าในบางโอกาสอาจจะร้ายแรงมากขึ้น ในบางโอกาสอาจจะลดน้อยลง คือปัญหาเรื่องชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย เป็นอันธพาลอะไรต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาเศรษฐกิจเป็นพื้น แสดงได้หลายทางคือเด็กหนุ่มชนิดที่ได้การเล่าเรียนสูงมักหางานทำไม่ได้ก็ย่อมจะต้องหาโอกาสลักทรัพย์ หรือทำร้ายร่างกายหรือชิงทรัพย์ เด็กหนุ่มที่เห็นว่าคนอื่น ๆ ฟุ้งเฟ้อได้ก็จะฟุ้งเฟ้ออย่างคนอื่น เขาเข้าในท์คลับก็พยายามที่จะเข้าในท์คลับบ้าง เผอิญเงินไม่มีก็ทำร้ายคนอื่นชิงทรัพย์ เพื่อที่จะเอาไปใช้ เรื่องนี้มันเกิดจากพวกเราที่มีความฟุ้งเฟ้อในการบริโภคและเงินจะนำมาบำเรอกับมันก็ไม่พอ เพราะรายได้ต่ำหรือไม่มีงานทำ ผมคิดว่าไม่มีวิธีแก้ยกอื่น นอกจากที่รัฐบาลและเฉพะอย่างยิ่งในการปกครองท้องถิ่น จะต้องพยายามหาช่องทางให้คนมีงานทำมากขึ้น เด็ก ๆ ที่สำเร็จชั้น

ป. ๗ ม.ศ. ๓ หรือ ม.ศ. ๕ หรือไม่สำเร็จอะไรก็ตาม ถ้าหากว่าเรามีช่องที่จะให้ทำงานมากขึ้นคงจะเป็นประโยชน์ในแง่ที่จะได้มีโครงการน้อยลงในอีกทางหนึ่งทางด้านรัฐบาลก็ควรที่จะพยายามคิดในด้านที่ว่า จะต้องจ่ายเงินงบประมาณสำหรับบูรณะท้องถิ่นให้มาก เพื่อเขาจะได้จัดการสวัสดิสังเคราะห์แก่คนที่ไม่มีงานทำและหางานให้เขาทำในชนบท ในชนบททั้งหลายนี้มีบริการสาธารณะเป็นอันมาก ที่เราขาดแคลนคนทำงาน และไม่มีใครทำงาน ผมเข้าใจว่าเป็นเพราะเหตุที่เราไม่ได้ให้ค่าจ้างมากพอ แม้แต่วงการตำรวจก็ตาม ผมก็เข้าใจว่าตำรวจของเราขาดแคลนคน และเราก็คงคิดว่าตำรวจไม่ดี ก็เพราะเหตุว่ารัฐบาลเราไม่ใจป้ำพอที่จะให้เงินเดือนแก่พลตำรวจให้มากเพียงพอสำหรับที่จะให้เขาได้ทำงานตามหน้าที่อย่างดีพอ นี่ผมพูดเรื่องของการบริหารมาก และอีกส่วนหนึ่งเกี่ยวกับความฟุ้งเฟ้อเด็กหนุ่มสมัยนี้ชอบฟุ้งเฟ้อ เห็นคนอื่นเขาฟุ้งเฟ้อก็อยากจะทำตามแล้วเมื่อไม่มีทรัพย์สำหรับที่จะไปฟุ้งเฟ้อ ก็คิดในทางที่มิชอบ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ยากเราทั้งสังคม จะต้องพยายามจำกัดด้วยการเปลี่ยนนิสัยอย่าฟุ้งเฟ้อไปมากนัก อย่าให้หนุ่มรุ่นหลังเราเอาเราเป็นเยี่ยงอย่างในการสุรุ่ยสุร่าย ความต้องการทรัพย์มันก็มีน้อย โครงการก็คงจะมีน้อย ผมคิดว่าเป็นเรื่องของ การปกครอง และเรื่องของความประพฤติมากกว่า

ส่วนปัญหาอีกปัญหาหนึ่ง ซึ่งสำคัญมากเรื่องนี้ผมคิดว่าปัญหาสังคมของเราที่สำคัญมากก็คือว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับผู้ก่อการร้าย ที่เราเรียกว่าคอมมิวนิสต์ ผมใคร่จะเสนอว่าตามข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ที่เราเรียกว่าผู้ก่อการร้ายนั้น ซึ่งรัฐบาลเรียกว่า ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ผ.ก.ค. นั้น แท้จริงมีส่วนที่เป็นคอมมิวนิสต์จริง ๆ ไม่เท่าใดนัก ก็มีอยู่ทางภาคอีสาน ทางภาค

เหนืออาจจะมึบ้าง แต่ว่าเผอิญรัฐบาลเก่าใช้นโยบายที่ผิด ถ้าจับใครไม่ได้ หรือจับใครยากเขาก็เรียกว่า ผ.ก.ค. เสียหมด ถ้าใครที่ดิ้นพยายามที่จะใช้สิทธิเสรีภาพในส่วนของเขา ที่จะถือศาสนาอื่นหรือจารีตประเพณี มีการศึกษาอื่น เช่นพวกอิสลามในภาคใต้ เป็นต้น ในไม่ช้าหากว่าเกิดเรื่องขึ้น รัฐบาลก็เรียกว่าคอมมิวนิสต์ ถึงแม้ชาวเขาในภาคเหนือฉันท์ผมก็เข้าใจว่าที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ และถูกกล่าวว่าเป็นคอมมิวนิสต์เพราะเหตุว่าทำการต่อต้านเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลก็คงจะมีอยู่เป็นจำนวนมาก และยิ่งไปพิจารณาถึงในด้านพัทลุง หรือในแดนประจวบคีรีขันธ์ หรือทางกาญจนบุรีผู้ที่เป็นผู้ร้ายเป็นโจรปล้นธรรมดาเนี่ย แต่ว่าเจ้าหน้าที่จับไม่ได้ ในไม่ช้าก็ถูกเรียกว่าผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ขึ้นมา เนื่องด้วยเหตุนี้จึงทำให้เรารู้สึกว่า ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์นี้มีมากมายเหลือเกิน แต่แท้จริงหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ มีคอมมิวนิสต์จริงทั้งในภาคใต้ภาคเหนือและภาคอีสาน ผมขอย้ำว่าที่ไม่เป็นคอมมิวนิสต์ก็ย่อมจะไปร่วมมือกับคอมมิวนิสต์ไม่มีทางเลือก

ในเมื่อเรามีความสนใจในการพัฒนาสังคม ผมก็คิดว่าเรามีศักราชใหม่ก็ควรจะมีแนวใหม่ และแนวใหม่นั้นก็คือว่าเราควรที่จะเลิกนโยบายที่เรียกรวมกันว่าพวกผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ถูกกล่าวหาต่าง ๆ นา ๆ ถ้าแยกกันได้เหตุการณ์ที่จะดูว่าชาวมุสลิม เช่น คณะของเปาะฮูซึ่งไม่ต้องการแยกดินแดนแต่เพราะเหตุว่าเจ้าหน้าที่ของเรากดขี่ข่มเหง ในกรณีเช่นนี้วิธีที่จะให้เกิดความสมานฉันท์ในชาติก็ย่อมจะเป็นวิธีที่ดีกว่า ที่จะทำให้เกิดความรำฉานและแตกร้างด้วยวิธีปราบปรามด้วยอาวุธอันร้ายแรง เมื่อฝ่ายรัฐบาลใช้อาวุธอันแรงเข้าไป ฝ่ายที่เรียกว่าผู้ก่อการร้ายก็ต้องใช้อาวุธได้ตอบชนิดที่แรง และการใช้วิธีกองโจรที่จะต่อสู้กับรัฐบาลนั้นทำให้การ

ปราบปรามยิ่งยากเย็นยิ่งขึ้น ผมเห็นของผมอย่างนี้ เห็นว่ารัฐบาลน่าจะมีการเปลี่ยนนโยบายใหม่ เปลี่ยนนโยบายทำนองที่ว่าจะทำให้เกิดความสมานฉันท์สามัคคีในชาติขึ้นใครที่ไม่เหลือปากว่าแรงที่ไม่เหลือรับจริงๆ ควรจะพยายามที่จะเจรจาด้วยแต่ผมก็เข้าใจอย่างกรณีเปาะสูในทางภาคใต้นั้นก็ ได้เคยเสนอมาแล้วว่าถ้าหากรัฐบาลจะให้ภัยโทษนิรโทษกรรมโดยมีเงื่อนไข ๒-๓ อย่างซึ่งน่าจะรับ รัฐบาลก็น่าจะมีการเจรจากัน เพื่อที่จะแยกคนที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ออกจากคอมมิวนิสต์ ที่ผมเห็นว่าเป็นนโยบายที่สำคัญมาก เพราะเหตุว่าตราบไตที่เราไม่สามารถแก้ไขสิ่งเหล่านี้ได้ความไม่สงบสุข ความยุ่งยากในทางการเมืองระหว่างประเทศก็ยิ่งเพิ่มพูนทวีขึ้นมิใช่ภายในประเทศเท่านั้น ภายนอกประเทศด้วย เรื่องนี้แนวใหม่ควรจะใช้วิธีนี้พลังใหม่ผมใครจะเสนอนิสิตนักศึกษา และอาจารย์ใหม่ทำได้ ที่ทำได้ เพราะเหตุว่านิสิตนักศึกษาและอาจารย์หนุ่มๆ สาวนั้นยังไม่เคยผจญยังไม่เคยต่อสู้กับพวกอย่างนี้ ทำนองเดียวกันกับคนที่ตำรวจชายแดนเคยทำเรียกว่าไม่เคยมีอริกันใต้ และถ้าหากว่านิสิตนักศึกษาอาจารย์เหล่านี้ได้รับการสนับสนุนจากนายอำเภอที่เคยทำเรื่องนี้มา จากอธิบดีซึ่งบัดนี้ก็ยังอยู่ในกระทรวงมหาดไทย ที่เคยเป็นผู้ที่เคารพนับถือของผู้ที่เราเรียกว่าผู้ก่อการร้ายนี้ถ้านิสิตนักศึกษาเหล่านี้เริ่มเจรจาชั้น ไม่ใช่เจรจาแบบกำมะลอแบบที่เคยมีมานะครับเป็นการเจรจาที่จริง โดยที่รัฐบาลตั้งใจว่าจะทำกันจริง ผมคิดว่าเป็นวิธีที่จะแก้ปัญหาเรอรั้งทางสังคมอันเป็นอันตรายอย่างมากให้สำเร็จในไม่ช้า

ปัญหาการเมือง

การพัฒนาด้านการเมืองก็ย่อมมีประโยชน์กับเรื่องนี้อยู่ การพัฒนาในทางด้านการเมืองนั้นคิดว่าพวกเราทุกคนก็คงจะเห็นแล้วว่า เราต้องการ

ให้ประชากรมีส่วนในการปกครองบ้านเมืองรัฐธรรมนูญที่กำลังร่างกันอยู่ และกำลังขึ้นสู่สภานี้ก็มีบทบัญญัติในมาตรา ๓ เหมือนกันกับมาตรา ๓ หรือ ๒ ของรัฐธรรมนูญฉบับที่เราเคยมีมา คืออำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย หมายความว่าปวงชนชาวไทยจะต้องเป็นผู้ชี้ชะตากรรมของประเทศเรา และการชี้ชะตากรรมของประเทศเราขึ้น ก็คงจะทำกันเป็นประชาธิปไตย ตามระบบที่เคยเป็น ๆ อยู่ กล่าวคือต้องมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเข้ามาในสภาเพื่อจะออกกฎหมายและสำหรับควบคุมรัฐบาล

การที่รัฐธรรมนูญจะเป็นประชาธิปไตยหรือไม่นั้นเป็นเรื่องที่สภานิติบัญญัติกำลังพิจารณากันอยู่ แต่ผมเองผมคิดว่าตั้งแต่เรามีรัฐธรรมนูญกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ๔๐ กว่าปีมาแล้ว ไม่ว่าจะรัฐธรรมนูญฉบับใด คนที่ร่างเป็นชั้นสูงกว่าคนสามัญชนที่เป็นประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่เป็น ขุนนางเก่าเป็นนักเรียนนอก เป็นคนที่เป็นผู้บังคับบัญชาคนอื่นเขาแล้วก็เขียนรัฐธรรมนูญขึ้นมาเมื่อเขียนเสร็จแล้วก็ทูลเกล้าถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้ ดูเสมือนหนึ่งว่าประชาชนนั้นไม่มีส่วนเลยในเรื่องนี้

สำหรับสภานิติบัญญัติปัจจุบันนั้นผมเองก็มีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกผู้หนึ่ง แต่ในขณะที่เดียวกันผมเองก็มีความเจียมตัว แม้ว่าจะได้รับเลือกจากสมัชชาแห่งชาติก็ไม่เหมือนกับสมาชิกที่ได้รับเลือกจากราษฎรขึ้นมาเราก็พูดอะไรให้เต็มที เราก็คอดนึกไม่ได้ว่าเราเป็นข้าราชการ เราเป็นคนที่มีความรู้ไม่เหมือนกับคนที่เขายากจนฐานะของเราดีกว่าเขา และมีหน้าซำคนที่ประเภทย่างผมนี้ก็มิเป็นจำนวนมากไม่ใช่น้อยเลยในสภานิติบัญญัติปัจจุบันนี้ เพราะฉะนั้นเรียกได้ว่าเป็นตัวแทนของราษฎรแท้ ๆ

นั้นเรียกไม่ได้ ที่นี้เหตุการณ์ก็เปลี่ยนแปลงมาจนถึงขั้นนี้แล้ว จนกระทั่งร่างรัฐธรรมนูญกำลังพิจารณาอยู่แล้ว ครั้นจะทำอะไรที่มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรขึ้นมาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญจริง ๆ อย่างที่ควรเป็น มันก็สายเกินไปเสียแล้ว แต่อย่างไรก็ตามผมยังมีความเชื่อมั่นว่า ถ้าหากว่าเรามีความเคารพต่อประชาชนจริง ๆ ต่ออธิปไตยของปวงชนจริง ๆ เมื่อสภาได้พิจารณาแล้วอย่างน้อยเราน่าจะหาวิธีที่จะให้ราษฎรทั้งหลายบอกเราว่าเขาชอบหรือไม่ชอบรัฐธรรมนูญที่เรากำลังร่างอยู่นั้น เขาจะยอมรับหรือไม่ยอมรับการส่งให้ราษฎรพิจารณานี้เราเรียกว่าการขอประชามติ กระผมคิดว่าแม้ว่าจะเสียเงินมากสักหน่อยก็น่าจะกระทำ เพราะเหตุว่าจะเป็นการครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของไทยเรา ที่จะทำให้ราษฎรประชาชนทั้งหลายมีความสนใจในกฎหมายสูงสุดที่จะใช้ปกครองบ้านเมืองของเรา

ในการพัฒนาประเทศของเราแนวใหม่ในทางด้านการเมืองนี้ ผมอยากให้เป็นอย่างนั้น และทุกวันนี้บทบาทของมหาวิทยาลัยก็ได้พยายามที่จะป่าวประกาศให้นิสิตนักศึกษาพลังใหม่ของเรานี้ไปช่วยเป็นอาสาสมัคร ที่จะไปเผยแพร่การส่งเสริมประชาธิปไตยเหล่านี้ ผมคิดว่าเป็นโอกาสอันดีที่เราจะให้ นิสิตนักศึกษาเหล่านั้นนอกจากจะไปชี้แจงถึงหลักการประชาธิปไตยแล้วยังจะไปยังเสียงดูว่า ประชาคมเป็นอย่างไรบ้างผลอาจจะได้ทางจิตใจเท่านั้นราษฎรอาจจะไม่มีความเข้าใจในรัฐธรรมนูญยืดยาว มีบทบัญญัติถึง ๒๒๔ มาตรา ซึ่งมีความลึกลับซับซ้อนนั้นก็จริงอยู่ แต่ผลทางจิตในฐานะที่ราษฎรทั้งหลายมีส่วนร่วมในการที่จะบอกรับหรือไม่รับรัฐธรรมนูญนั้น ผมคิดว่าจะมีมากในทำนองที่ว่าเมื่อมีการเลือกตั้งขึ้น ราษฎรจะได้ไปเลือกตั้งเป็นจำนวนมากและคึกคักยิ่งขึ้นได้เสียงของราษฎรมาก และอีกประการ

หนึ่งเมื่อรัฐธรรมนูญนี้ ราษฎรถือว่าเป็นของเขาแล้วเขาจะต้องทนุถนอมพยายามที่จะเกลี้ยกล่อมพยายามที่จะรักษาไม่ให้ใครมาเบียดเบียนได้ นี่ผมว่าเป็นข้อที่สำคัญข้อหนึ่ง

ในเรื่องที่จะให้ประชาชนมีจิตใจคิดว่ารัฐธรรมนูญนี้เป็นของเขาด้วย แนวใหม่ในการพัฒนาการเมืองเกี่ยวกับประชาธิปไตยมีอยู่อีกข้อหนึ่ง กล่าวคือแม้ว่าเราจะมีรัฐธรรมนูญดีสักปานใดก็ตามแต่ว่าการปฏิบัติไม่มั่นคงดีพอสมควร รัฐธรรมนูญนั้นจะอยู่ยงคงทนไม่ได้ เฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากว่าเราเคยตัวเสียแล้ว ที่จะมีการปกครองโดยวิธีเผด็จการ ไม่ว่าเผด็จการอย่างแก่เผด็จการอย่างอ่อน นี่เราเคยตัวเสียแล้ว และมีคนที่ต้องการทำเผด็จการในประเทศเราไม่ว่าทั้งฝ่ายซ้ายคือคอมมิวนิสต์หรือฝ่ายขวาอันตรายนันนีมีอยู่เสมอ ไม่ว่ารัฐธรรมนูญเราจะเขียนได้ดีสักปานใดหรือไม่แต่ว่าภัยอันนี้ต้องมีอยู่ นี้ก็เพราะเหตุว่าในระยะ ๔๐ กว่าปีมานี้เรามีการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เรียกว่าจอมปลอม คือหมายความว่ามีคนส่วนน้อยไม่ว่าจะเป็นเผด็จการหรือไม่เผด็จการ มีคนส่วนน้อยซึ่งเรียกว่าเป็นผู้ปกครองแล้วมีคนประเภทสองซึ่งมีมากเหลือเกิน ซึ่งเรียกว่าประชาชนผู้ถูกปกครองนี้มีอยู่สองชั้นอย่างนี้ ก็ผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครองนั้นก็ดำเนินการไปเรื่อย ๆ บางทีก็ไม่มีการเยื่อใยซึ่งกันและกัน

เรามีสภาผู้แทนราษฎรเรามีรัฐบาลซึ่งเรียกว่าผู้ปกครอง และเรามีประชาชนทั่ว ๆ ไป และเรามีรัฐธรรมนูญเรียกว่าเป็นกติกายู่ แต่ควรจะมีการเชื่อมโยงระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง คือหมายความว่าเอาความทุกข์ยากเอาปัญหาต่าง ๆ ในทางด้านการเมือง ในทางด้านเสรีภาพไปให้ผู้ปกครองทราบแล้วในขณะเดียวกันก็สามารถควบคุมผู้ปกครองแก้ปัญหามาของ

ประชาชนได้ ในประเทศต่าง ๆ ที่เขามีการปกครองระบบประชาธิปไตย นั้น ราษฎรธรรมดาทั้งหลาย ~~แต่~~ แต่ว่าทำหน้าที่ที่พิทักษ์เสรีภาพที่จะแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการเมืองและเสรีภาพของราษฎร และก็เปิดโอกาสให้รัฐบาลได้สามารถที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

ในประเทศไทยเราตั้งแต่เดือนตุลาคมปีที่แล้วมา เราเพิ่งจะเริ่มมีพลังใหม่ เราเพิ่งจะมีประเภทใหม่นี้ พลังใหม่และประเภทใหม่ในปัจจุบันนี้เท่าที่ผมจะคิดออกในเชิงใหม่ก็มีชมรมเพื่อประชาธิปไตยและเพื่อความเป็นธรรม คือหมายความว่า มีอาจารย์และคนอื่น ๆ ที่เป็นปัญญาชนพยายามที่จะพิทักษ์เสรีภาพของประชาชน ในกรุงเทพฯ ก็มีสหภาพเพื่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มีกลุ่มที่เรียกว่าประชาชนเพื่อประชาธิปไตย มีสมาคมข้าราชการที่พยายามที่จะกระทำอย่างเดียวกัน นอกจากนี้ก็ยังมีองค์การเพื่อพิทักษ์ประโยชน์ของผู้บริโภค ผมคิดว่ามีแนวโน้มในการทำงานเดียวกัน ที่จะพิทักษ์เสรีภาพเช่นเดียวกัน มีอย่างนี้เป็นสิ่งที่ผมรู้สึกพอใจว่าเป็นพลังใหม่และเป็นแนวใหม่ ในการที่จะแก้ไขเหตุการณ์ในทางด้านการเมือง ให้ผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง ได้มีสิ่งเชื่อมโยงกันและที่จะได้สามารถที่จะแก้ไข ปัญหาเรื่องการเผด็จการได้ดีขึ้น พลังใหม่นี้แนวใหม่นี้ผมเข้าใจว่านิสิตนักศึกษาและอาจารย์จะมีส่วนสำคัญมาก แต่ที่สำคัญมากที่สุดก็คือจำเป็นที่จะต้องได้รับความสนับสนุนจากประชาชน จากรัฐธรรมนูญอย่างพวกเราทั้งหลายนี้ ที่จะสนับสนุนให้พวกเขาเหล่านั้นได้กระทำการในทางที่ดีในทางที่ชอบและที่จะเป็นประโยชน์กับเราต่อไป

ท่านทั้งหลาย ผมมีข้อที่จะเสนออีกข้อเดียว ทั้ง ๆ ที่ได้พูดมาเป็นเวลานานจึงขอประทานอภัยขอพูดให้จบ ปัญหาเรื่องทางการเมืองและการ

ปกครองในประเทศไทยเรานี้ ยังมีที่สำคัญอยู่อีกข้อหนึ่ง คือปัญหาที่เนื่องมาจากการปกครองแบบเผด็จการของเราได้เป็นเวลานาน ๑๐ กว่าปี ๒๐ ปี ตั้งแต่เลิกสงครามโลกครั้งที่ ๒ ก็เป็นต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานาน และปัญหาอันนี้ก็คือปัญหาการรวมกำลังและพลังอยู่แต่ภายในเฉพาะกรุงเทพ ฯ และไม่ใช่เฉพาะกรุงเทพ ฯ อย่างเดียว รวมอยู่ที่ทำเนียบรัฐบาล และรวมอยู่ที่คลองหลอดคือกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงกลาโหมไม่กี่แห่ง ปัญหาอันนี้คือปัญหาการปกครองชนิดที่ไม่กระจายอำนาจ ระบบเผด็จการนั้นย่อมมีองค์การที่จะกุมอำนาจเอาไว้ ไม่ว่าจะข้าราชการในหัวเมืองที่ไหน จะต้องเหลียวแลมาดูว่า ผู้ที่มีอำนาจที่จะขึ้นเงินเดือนให้เขา ที่จะเลื่อนตำแหน่งให้เขานั้นเป็นใครและอยู่ที่ไหนในกรุงเทพ ฯ เพราะฉะนั้นการปกครองท้องถิ่น และการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและสู่ภูมิภาคนั้น ย่อมอยู่ในอำนาจของบุคคลไม่กี่คนในกรุงเทพ ฯ เท่านั้น จริงอยู่กฎหมายเรามีสภาจังหวัดเรามีสภาเทศบาล บางครั้งนาน ๆ ที่ก็มีการเลือกตั้งกันสภาเหล่านั้นถูกยุบ แล้วก็มีการแต่งตั้งขึ้นใหม่โดยคนที่อยู่ในกรุงเทพ ฯ การปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจออกไปนี้ ย่อมทำให้การดำเนินราชการเป็นไปโดยเลวทราม พุดกันง่ายถ้าหากว่าพนักงานส่งเสริมการเกษตรไม่ว่าจะอยู่ในที่ใด ถ้าหากว่าไม่ทำตามหน้าที่ จะทำประโยชน์ให้แก่เกษตรกรในท้องถิ่นก็ไม่ทำ ถ้าหากว่ากรุงเทพ ฯ เจ้าหน้าที่มีความพอใจก็ได้เลื่อนชั้นเลื่อนเงินเดือนอยู่เสมอ เพราะฉะนั้นไม่มีเหตุผลอะไรที่เขาจะเอาใจใส่ก็เป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่ยังมีนักวิชาการ หรือผู้ส่งเสริมการเกษตรที่เอาใจใส่แก่ราษฎรทั้ง ๆ ที่ระบบการปกครองเป็นแบบนี้ เทศบาลต่าง ๆ เช่นเดียวกัน ถ้าหากว่าผู้ที่แต่งตั้งและผู้สนับสนุนทางการเงินอยู่ที่กรุงเทพ ฯ ฝ่ายเดียวแล้ว การปกครองท้องถิ่น การปกครองฝ่ายภูมิภาคจะดีไปได้อย่างไร เพื่อ

จะแก้ปัญหานี้ ผมมีข้อเสนอว่าเราจะเปลี่ยนระบบการปกครองเสียใหม่ เราจะต้องพยายามที่จะดูแลให้รัฐบาลต่อไปนี้กระจายอำนาจออกไปให้เป็นประชาธิปไตยจริง ๆ ให้สามารถที่จะปกครอง เช่นนครเชียงใหม่จะได้เลือกผู้ที่สมควรจะเป็นนายกเทศมนตรีในเชียงใหม่ สมควรจะเป็นสมาชิกสภาในเชียงใหม่เพื่อจะได้ตัดสินใจชะตากรรมของเชียงใหม่เอง โดยไม่ต้องไปคำนึงถึงกรุงเทพ ฯ อย่างเดียวก็แน่ละครับในเมื่อเป็นประเทศเดียว ประเทศไทยเป็นประเทศราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวมันก็จำเป็นที่จะต้องมีการประสานงานกันและเทศบาลหรือการปกครองท้องถิ่นส่วนจังหวัดต่าง ๆ ก็ย่อมมีกำลังทรัพย์น้อย ในทางการเงินการคลังก็คงจะได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น เพราะฉะนั้นก็ต้องเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่การปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ โดยให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นสามารถที่จะมีสิทธิอิสระและการดำเนินงานได้

ท่านสารุชนที่เคารพผมได้กล่าวมายืดยาว ผมใคร่จะขอสรุปว่าไม่ว่าปัญหาทางเศรษฐกิจก็ดี ปัญหาทางสังคมก็ดี หรือปัญหาทางการเมืองเกี่ยวกับประชาธิปไตยก็ดี ถ้าหากว่าเราจะคิดแนวใหม่แล้ว คิดจะแก้ด้วยแนวใหม่แล้วเราจะต้องอาศัยใช้พลังใหม่ของเราให้เป็นประโยชน์จริง ๆ เราจะต้องอาศัยความเคารพระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครองและไม่ว่าประชาชนจะมีการศึกษาต่ำเพียงใด จะยากจนสักเพียงใด ผมเห็นว่าหลักสำคัญในการที่จะอยู่ร่วมกันด้วยสันติสุข ก็คือการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์แต่ละคนนั้น ถ้าหากว่าขาดสิ่งนั้นแล้วไม่ว่าเราจะมีพลังใหม่มีแนวใหม่ เราก็ไม่สามารถที่จะพัฒนาชาติไทยเราให้เจริญได้ ขอขอบคุณ

วารสารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑

กันยายน ๒๕๑๗

ความรับผิดชอบทางจริยธรรม เป็นความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ

ท่านสุภาพสตรีและท่านสุภาพบุรุษ

ทัศนะของสามัญชนในเรื่องความรับผิดชอบทางจริยธรรมกับการพัฒนาประเทศ กล่าวโดยย่อได้สั้น ๆ ดังนี้ เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นชุมชนไม่ว่าจะมีการเน้นหนักไปทางพัฒนาประเทศหรือไม่พัฒนาประเทศก็ตาม จำเป็นที่จะต้องรับผิดชอบทางจริยธรรมเป็นธรรมดาอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นไม่ว่าสถานการณ์จะเป็นอย่างไร ๆ ก็ตาม ความรับผิดชอบทางจริยธรรมตามทัศนะของสามัญชนย่อมมีอยู่เสมอ

เมื่อผมได้ตอบคำถามเพียงเท่านี้ก็คงจะพอแล้ว แต่เนื่องจากให้เวลาผมถึงหนึ่งชั่วโมงครึ่ง รวมทั้งการอภิปรายด้วย ก็ใคร่จะขอขยายความต่อไป ผมใคร่แบ่งการบรรยายออกเป็นสามหัวข้อ คือ หนึ่ง ว่าด้วยการพัฒนาประเทศ สอง ว่าด้วยวิธีและปัจจัยในการพัฒนา และสาม ข้อสรุปและข้อสังเกตเกี่ยวกับทัศนะของสามัญชนทั่วไป

๑. การพัฒนาประเทศ

(ก) เพื่ออะไร ?

ปัญหาที่น่าจะพิจารณามีอยู่ว่า เราจะพัฒนาประเทศเพื่ออะไร เพราะเหตุใดเราจึงเน้นพัฒนา ทำไมอยู่ดี ๆ ปฏิบัติราชการไปเฉย ๆ ไม่ได้ หรือ ทำไมจึงจะต้องมาเน้นเรื่องพัฒนา แท้จริงการพัฒนามีจุดมุ่งหมาย